

LAUSUNTO 25.11.2016

Asia Lausuntopyyntö Teoston sitomusehdotuksesta
Dnro 503/14.00.00/2014
Pvm 28.10.2016

Suomen Säveltäjät ry kiittää mahdollisuudesta saada esittää kantansa mainitussa asiassa.

Pidämme ehdottomasti Teoston esittämää sitoumusta riittävänä. Säveltäjän näkökulmasta Teoston nykyisen kaltainen toiminta on yksityisen ammatinharjoittamisen kannalta välttämätöntä. Oikeudenhaltijoilla on myös riittävät mahdollisuudet kontrolloida Teoston toimintaa ja ohjata sitä toivottuun suuntaan. Olemme sitä mieltä, että säveltäjällä tulisi halutessaan olla mahdollisuus luovuttaa vaikka kaikki teostensa tekijänoikeudet Teoston hallinnoitavaksi.

Yleistä

On selvää, että tekijänoikeuden yhteishallinnointi on säveltäjän toimeentulon elinehto. Ilman Teoston kaltaista kollektiivihallinnon periaatteita noudattavaa ja laajalla musiikin tekijöiden mandaatilla toimivaa tekijänoikeusjärjestöä säveltäjän olisi mahdotonta valvoa teostensa käyttöä. Teosto hallinnoi nykyäänkin nimenomaan sellaisia musiikin käyttöalueita, joita tekijän on mahdotonta tai erittäin hankalaa itse hoitaa.

Teoston päätös hyväksyä Teoston asiakkaaksi myös tekijöitä, joilta työnantaja vaatii saada työsuhteessa syntyneiden teosten kaikki oikeudet itselleen, on ollut säveltäjien osalta merkittävä parannus. Tekijä voi nykyään luovuttaa Teoston hallinnoitavaksi muun kuin työsuhteessa valmistuneen repertuaarinsa käytön.¹

Teosto on vuodesta 1928 toiminut luovan säveltaiteen yhteishallinnointiorganisaationa. Se on vuosien mittaan kehittynyt tehokkaaksi yhteisöksi, joka paitsi kerää korvaukset säveltäjien ja muiden oikeudenhaltijoiden musiikin käytöstä, toimii myös edunvalvojana, sopimusneuvottelijana ja tekijänoikeuksien puolustajana. Uskomme vakaasti, että mikäli tällainen toiminta olisi yleisesti houkuttelevaa ja tuottavaa, alalla olisi lukuisia toimijoita. Uskomme myös, että tekijöiden tyytymättömyys asioiden hoitoon olisi jo varmasti synnyttänyt kilpailevia organisaatioita.

---

¹ Olisi suotavaa, että työnantaja sallisi työsuhteessa luotujen teosten tekijänoikeuksien luovuttamisen Teostolle sellaisen käytön osalta, joka ei liity alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Tämä edistäisi säveltäjän mahdollisuuksia hyödyntää työnsä tuloksia laajemmin sellaisissakin yhteyksissä, joihin työnantajalla ei ole kiinnostusta (vrt. esimerkiksi pelimusiikin esittämien konserteissa).

Teosto on jäsentensä organisaatio, jonka toiminnoista päättävät sekä jäsenten kokous että jäsenistön keskuudesta valittu hallitus. Päinvastoin kuin KKV väittää (esim. 45) Teosto on osoittanut kykenevänsä toimimaan joustavasti ja nopeasti, kun siihen on tarvetta. Vuosien mittaan lisensiointikäytäntöjä on päivitetty useita kertoja oikeudenhaltijoiden toivomuksista tai tarpeista lähtien. Teosto on joissakin tapauksissa reaktiivinen proaktiivisuuden sijaan, mutta hyvin pieniinkin muutostarpeisiin reagoidaan nopeasti. Toiminnan tehokkuuden kannalta on mielestämme resurssien tuhlausta pyrkiä ratkaisemaan ongelmaa, jota ei ole eikä ehkä koskaan tulekaan.

KKV:n kyseenalaistama tekijänoikeuden hallinnoinnin yksinomaisen oikeuden luovuttaminen tekijänoikeusjärjestölle on kollektiivihallinnon kulmakivi, joka on mahdollistanut tekijänoikeusjärjestön tehokkaan toiminnan, tekijöiden tasapuolisen kohtelun ja taannut toiminnan oikeusvarmuuden niin musiikin tekijän kuin käyttäjän kannalta. Mikäli tekijänoikeuden hallinnoinnin yksinomaisen oikeuden luovuttaminen tekijänoikeusjärjestölle tehdään mahdottomaksi, johtaa se sekavuuteen, monimutkaisuuteen ja epäluotettavuuteen musiikin käyttöluopien hakemisessa ja tilityksessä. Ulkomainen tai kotimainen käyttäjä ei voi enää automaattisesti luottaa siihen, että sopiessaan asiasta oikeudenomistajan tai hänen etujaan valvovan tekijänoikeusjärjestön kanssa hänellä on varmasti lupa musiikin käyttöön tarvitsemassaan ja haluamassaan laajuudessa. Tekijä puolestaan ei voi olla varma siitä, että hänen oikeuksistaan pidetään huolta ja teosten käytöstä maksetaan hänelle asianmukainen korvaus. Nykyinen kollektiivihallintoon perustuva tekijänoikeuksien hallinnoinnin tapa on selkeä ja oikeudenmukainen ja palvelee erinomaisesti niin tekijöiden kuin käyttäjienkin valtavan enemmistön etuja.

Esitetyt kysymykset

Massamarkkinat

Vastoin KKV:n näkemystä emme katso, että Teoston toiminnan rajoittaminen vain massamarkkinoille olisi välttämättä tekijän edun mukaista. Tähänkin asti tekijä on voinut irrottaa halutessaan riittävän määrän lisensioitavia oikeusluokkia pois Teoston hallinnoinnista.

Sitoumus käsityksemme mukaan rajoittaa jatkossa Teoston toiminnan ainoastaan massamarkkinoiden lisensiointiin. Pidämme tätä outona vaatimuksena, mutta Teoston sitoumus näyttäisi vastaavaan KKV:n asettamia vaatimuksia.

Testi on niin toimiva ja hyvä kuin se voi näissä olosuhteissa olla. Jo massamarkkinoiden määrittely Teoston sitoumuksessa on kattava: ”Tällaisilla markkinoilla tarkoitetaan musiikin käyttötilanteita ja -tarkoituksia, joille on hyödykemarkkinana ominaista laajojen teosvalikoimien oikeuksien kysyntä, mihin yksittäisille oikeudenhaltijoille mahdollinen yksittäisten teosten oikeuksien tarjonta ei vastaa.” Käytännössä tämä tarkoittaa tilanteita, joissa käyttäjä haluaa mahdollisimman laajan repertuaarin käyttöoikeudet mahdollisimman tehokkaasti ja helposti. Tällainen käyttö on pääosin sellaista, jota säveltäjän on käytännössä mahdotonta itse hallinnoida.

Kaupallinen käyttö

Sitoumus parantaa toki teoreettisesti oikeudenhaltijoiden mahdollisuuksia myöntää kaupallisia käyttöluopia itse. Tämä ei välttämättä ole kuitenkaan parannus, jota tekijä tarvitsee tai kaippaa. Kun tällaisia siirtymiä itsehallinnoinnin laajentamiseen on tehty

aiemmin, on se yleensä tapahtunut yrittäjäoikeudenhaltijoiden taholta (lähinnä kustantajayritysten). Aloitteet on tehty pääasiassa sen vuoksi, että Teoston tariffeja on pidetty liian alhaisina ja aloitteentekijöiden mielestä parempiin sopimuksiin on mahdollista päästä, jos repertuaari otetaan itsehallinnon piiriin. Kustantajien osalta nämä muutokset ovat toivottavasti johtaneet parempiin sopimuksiin. Tällaisilla muutoksilla on kuitenkin ollut pääasiassa epäsuotuisa vaikutus niihin säveltäjiin ja musiikintekijöihin, joilla ei ole kustantajaa. Heidän korvaustasonsa on romahtanut neuvotteluaseman dramaattisesta heikkenemisestä johtuen.

Ei-kaupallinen käyttö

Yhteishallinnointidirektiivin asettamisesta lähtien on yritetty määritellä, mikä on objektiivisesti katsoen teoksen ei-kaupallista käyttöä. Käsitteen yksiselitteinen määrittely on osoittautunut mahdottomaksi.

Yhdymme täysin Teoston näkemukseen siitä, että ei-kaupalliseen käyttöön teosta ei voi antaa, elleivät kaikki teoksen oikeudenhaltijat sitä hyväksy. ² Lähtökohtaisesti Teoston sitoumus ei siis mahdollista tai estä ei-kaupallista käyttöä. Tekijät ovat ratkaisevassa asemassa. Käsityksemme mukaan Teostolla ei ole syytä estää ei-kaupallista käyttöä, mikäli kaikki oikeudenhaltijat sitä yksimielisesti haluavat.

Käyttäjällä sen sijaan ei voi olla missään olosuhteissa oikeutta päättää sitä, millainen käyttö on ei-kaupallista.

Yhteishallinnon toimivuuden kannalta on tärkeää, että käyttäjälle on selvää se, mitkä oikeudet hän saa Teostolta ja mitä ei. On hämmentävää, jos samoja oikeuksia hallinnoivat samoilla markkinoilla useat tahot. Sen vuoksi erilaiset teoskohtaiset hallinnointijärjestelyt eivät ole suositeltavia. Toivomme, että KKV:n esittämät vaatimukset eivät johda kaaokseen musiikin käyttömarkkinoilla.

Helsingissä, 25.11.2016

Suomen Säveltäjät ry

Annu Mikkonen
toiminnanjohtaja

Suomen Säveltäjät ry on suomalaisten ja Suomessa vakituisesti asuvien taidemusiikin säveltäjien ammatillinen järjestö, johon kuuluu 205 säveltäjää. Jäsenistö edustaa kattavasti Suomen taidemusiikin säveltäjiä, sillä lähes kaikki ammattimaisesti toimivat säveltäjät ovat yhdistyksen jäseniä.

---

² Teostolle on tullut joitakin pyyntöjä vapauttaa hyväntekeväisyyskonsertteja kaikkien tekijänoikeuskorvauksien maksamisesta. Teosto on ollut suostuvainen antamaan kaikki teokset korvauksetta hyväntekeväisyyskäyttöön, mutta tekijät ovat kieltäneet sen. (Tämäkin on osoitus tekijöiden vaikutusmahdollisuuksista Teoston päätöksenteossa.)